

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **Ing. J. L.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. 8 A 22/2014, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti všem soudcům správního úseku Městského soudu v Praze,

t a k t o:

Soudci Městského soudu v Praze JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková **n e j s o u v y l o u č e n í** z projednávání a rozhodování věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 A 22/2014.

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) dne 3. 2. 2014 žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného ve věci jeho žádosti o informaci podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

[2] V podání ze dne 7. 3. 2014 vznesl žalobce námitku podjatosti všech soudců správního úseku městského soudu. Podjatost spatřuje ve skutečnosti, že městský soud (resp. správa soudu) vystupuje v souběžném řízení sp. zn. 9 A 1/2014 jako žalovaný. Všichni soudci správního úseku městského soudu jsou pak částečně v podřízeném postavení vůči žalované správě soudu, resp. jsou zaměstnanci žalovaného soudu. Toto řízení se navíc týká stejné oblasti (činnosti daných soudců), a to konkrétně neposkytnutí kopie jejich rozsudků vydaných v roce 2013 na základě žádosti o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Dle žalobce by tedy mohlo dojít k porušení zásady nestranného a nezávislého posouzení věci vzhledem ke konfliktnímu poměru mezi soudem a žalobcem. V souladu s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. Nad 50/2014 - 25, tedy navrhuje, aby byla věc přidělena Krajskému soudu v Praze.

[3] Soudci senátu 8 A správního úseku městského soudu JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková se k podané námitce podjatosti vyjádřili dne 18. 3. 2014 shodně tak, že se necítí být ve věci sp. zn. 8 A 22/2014 podjatými, neboť žádného

z účastníků osobně neznají a ani jinak nejsou na této věci zainteresováni. S tímto vyjádřením byla věc předložena k rozhodnutí podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyššímu správnímu soudu.

[4] Přípisem ze dne 26. 3. 2014 žalobce Nejvyššímu správnímu soudu sdělil, že řízení proti žalovanému městskému soudu sp. zn. 9 A 1/2014 pokračuje dále pod sp. zn. 46 A 12/2012 u Krajského soudu v Praze (nečinnost) a dále pod sp. zn. 3 A 39/2014 u Městského soudu v Praze (proti následně vydanému rozhodnutí o „preventivním“ odložení).

[5] Je-li účastníkem řízení vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, rozhodne soud v souladu se zásadou hospodárnosti řízení o důvodech vyloučení jen těchto soudců. Až v případě, že by byl shledán důvod pro vyloučení u soudců, kterým je věc podle rozvrhu práce přidělena, je účelné posoudit důvody vyloučení i ve vztahu k ostatním soudcům. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34).

[6] Žalobce namítl podjatost všech soudců správního úseku městského soudu. Podle rozvrhu práce již věc byla přidělena senátu 8 A městského soudu ve složení JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto třem soudcům. Teprve byla-li by shledána důvodnou a byli-li by tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud „v druhé fázi“ ke zkoumání podjatosti ostatních soudců správního úseku městského soudu.

[7] Podle § 8 s. ř. s. jsou *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

[8] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezáujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této

pokračování

otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[9] Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[10] Z námitky podjatosti vznesené žalobcem vyplývá, že podjatost spatřuje ve skutečnosti, že městský soud (resp. správa soudu) vystupuje v souběžném řízení sp. zn. 9 A 1/2014 jako žalovaný a všichni soudci správního úseku městského soudu jsou pak, jakožto zaměstnanci tohoto soudu, v „konfliktním poměru“ k žalobci. Toto řízení se navíc týká stejné oblasti a to poskytování rozsudků vydaných v roce 2013 na základě žádosti o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

[11] Nejvyšší správní soud k tomu v první řadě uvádí, že věc vedená u městského soudu pod sp. zn. 9 A 1/2014 byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. Nad 50/2014 - 25, přikázána Krajskému soudu v Praze, a to z toho důvodu, že byli vyloučeni všichni soudci specializovaných senátů pro možnou podjatost ve věci. Důvodné pochybnosti o nepodjatosti soudců městského soudu Nejvyšší správní soud spatřoval zejména ve skutečnosti, že předmětem řízení ve věci sp. zn. 9 A 1/2014 je nečinnost městského soudu jako správního orgánu, tzn. orgánů správy městského soudu, resp. jeho funkcionářů. Skutečnost, že by soudci městského soudu měli posuzovat činnost funkcionářů městského soudu, kteří mohou v zákonem stanovených případech vůči nim vykonávat úkoly justiční správy, byla důvodem pro vyloučení těchto soudců z projednání a rozhodnutí věci (srov. rovněž předchozí judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 70, či usnesení ze dne 12. 12. 2012, č. j. Nad 101/2012 - 18). Oproti tomu v nyní posuzované věci je žalovaným Ministerstvo spravedlnosti, přičemž se žalobce podanou žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu domáhá vydání rozhodnutí o jeho odvolání ze dne 16. 9. 2013, kterým brojí proti rozhodnutí předsedy Krajského soudu v Českých Budějovicích. Tímto rozhodnutím předsedy Krajského soudu v Českých Budějovicích byla odmítnuta žalobcova žádost o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Z uvedeného je tedy zřejmé, že v nyní posuzované věci

(na rozdíl od věci vedené městským soudem pod sp. zn. 9 A 1/2014) nevystupují orgány správy městského soudu, ani jejich funkcionáři.

[12] Podjatost výše uvedených soudců městského soudu v nyní posuzované věci nelze dle zdejšího soudu vyvozovat ze skutečnosti, že žalobce v jiné věci žaluje městský soud, jakožto správní orgán. Pouze tato skutečnost neznámá, že by měli soudci městského soudu jakýkoli (negativní či jiný) vztah k žalobci či přímý zájem na nyní projednávané věci. Výše uvedení soudci se vyjádřili tak, že žádného účastníka řízení osobně neznají a ani jinak nejsou na věci zainteresováni. Žalobce rovněž neshledává podjatost v jiných skutečnostech, než v tom, že podal žalobu na městský soud jako správní orgán v jiné věci. V této skutečnosti však nelze shledávat pochybnosti o nepodjatosti soudců projednávajících a rozhodujících nyní posuzovanou věc. Ostatně pokud by zdejší soud dospěl k opačnému závěru, *ad absurdum* by takto mohl jakýkoli žalobce vyloučit všechny soudce určitého soudu z projednávání a rozhodování všech jeho věcí pouze tím, že podá na tento soud správní žalobu. Takovýto postup by jistě nebyl v souladu s ústavní zásadou, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Jak již bylo uvedeno výše, postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[13] Rovněž z toho, že se řízení sp. zn. 9 A 1/2014 týká stejně jako řízení sp. zn. 8 A 22/2014 žádosti o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím (a to konkrétně informací o rozsudcích vydaných v roce 2013), nelze dovozovat přímý zájem výše uvedených soudců na projednávané věci, popř. na jejím výsledku. Podobnost předmětu sporu s jiným řízením bez dalšího neimplikuje přímý zájem rozhodujících soudců na projednávané věci.

[14] Z výše uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou námitku podjatosti soudců JUDr. Slavomíra Nováka, JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu